

የአገሮ-ፕሮሰሲንግ ድጋፍ – ከአዋጅ ቁጥር 985/2016 የተወሰዱ ተዛማጅ ይዘቶች

Agro-processing Support – Relevant Provisions of the Cooperative Societies Proclamation No. 985/2016
(Federal Negarit Gazette No. 7, 23 December 2016)

ይህ ሰነድ የኅብረት ሥራ ማኅበራት አዋጅ ቁጥር 985/2016ን መሠረት በማድረግ ከ«አገሮ-ፕሮሰሲንግ» አገልግሎት (ምርትን በማቀነባበር እሴት መጨመር) ጋር የሚዛመዱ እንቀጾችን በአማርኛ ማጠቃለያ መልክ ያቀርባል። ማጠቃለያዎቹ የይዘት ትርጉም እንጂ የአዋጁ ቃል በቃል ጥቅስ አይደሉም፤ ለሕጋዊ አገልግሎት የአዋጁን ኦሪጅናል ቅጂ ይመልከቱ።

1. ዓላማዎች

መግቢያ (Preamble)	ኅብረት ሥራ ማኅበራት በአባላት ምርት ላይ እሴት በመጨመር፣ የፋይናንስና የገበያ ትስስር በመፍጠርና አላስፈላጊ የገበያ ሰንሰለትን በማሳጠር ለአገሪቱ ኢኮኖሚያዊና ማኅበራዊ ልማት አስተዋጽኦ እንዲያደርጉ ይጠበቃል።
አንቀጽ 4(4)	የምርትና የአገልግሎት ወጪን መቀነስና ለአባላት ምርት ወይም አገልግሎት የተሻለ የገበያ ዋጋ ማግኘት።
አንቀጽ 4(5)	ቴክኒካዊ ዕውቀት ወደ ተግባር የሚለወጥባቸውን ሁኔታዎች ማስፋትና ሥራ ፈጣሪነትን ማበረታታት።

2. የማኅበራት እሴት የመጨመር ተግባር (አንቀጽ 21)

አንቀጽ 21(2) – መሠረታዊ ማኅበር	የአባላትን ምርት ሰብስቦ እሴት በመጨመር ለዩኒየን ወይም ለፌዴሬሽን ያቀርባል፤ ወይም የተሻለ ገበያ በመፈለግ ይሸጣል። እንዲሁም ለአባላት ከመከር በፊትና በኋላ ስለ ምርት ጥራት ሥልጠና ይሰጣል፤ የመጋዘን አገልግሎት ይሰጣል፤ የአባላትን ችግር የሚፈቱ ፕሮጀክቶችን ይነድፋል።
አንቀጽ 21(3) – ዩኒየን	በአባል ማኅበራት ምርት ላይ እሴት ይጨምራል፤ የመጋዘን አገልግሎት፣ ሥልጠና፣ የምክር አገልግሎት፣ የገበያ መረጃና የገበያ ትስስር ለአባል ማኅበራት ያመቻቻል።
አንቀጽ 21(4) – ፌዴሬሽን	እሴት የሚጨምሩ የተለያዩ ኢንዱስትሪዎችን ያቋቁማል ወይም አባላቱ እንዲያቋቁሙ ያበቃል፤ ለማኅበራት ተግባራት የገንዘብና የቴክኒክ ድጋፍ ይሰጣል፤ ከመሠረታዊ ማኅበራትና ከዩኒየኖች አቅም በላይ በሆኑ የጅምላ ግብይት ሥራዎች ይሳተፋል።
አንቀጽ 21(5)	በዩኒየን ወይም በፌዴሬሽን ደረጃ የተቋቋመ ማኅበር ለሚሰጠው ዕቃ ወይም አገልግሎት እሴት ሳይጨምር ከአባላቱ ጋር እንደ ዓይነት ተግባር ማከናወን የለበትም።
አንቀጽ 21(6)	ማኅበር ከአባላቱ የሰበሰበውን ምርት በዚያው የምርት ዓመት በወቅቱ የገበያ ዋጋ የመሸጥ ኃላፊነት አለበት።
አንቀጽ 21(7)	ማኅበራት በሥራቸው አካባቢንና የሰው ደኅንነትን እንዳይጎዱ አካባቢን የመጠበቅና የማልማት ኃላፊነት አለባቸው።
አንቀጽ 23(1)(መ)	በግብርና ሥራ ለተሰማሩ አርሶ አደሮች ግብዓት ማቅረብና የግብርና ምርት መሰብሰብ (ከአባል ላልሆኑ ሰዎች በውል መሠረት)።

3. የጥራት ደረጃና የአሠራር መስፈርት

አንቀጽ 16(3)	በሙያ ላይ የተመሠረተ ማህበራት ለሚያመርቱት እሴት የተጨመረባቸው ምርቶች ወይም ለሚሰጡት አገልግሎት የጥራት ማረጋገጫ ሰርተፍኬት ማቅረብ አለባቸው።
አንቀጽ 52(3)፣ 52(4)	ማህበር በሥራ መስኩ ተቀባይነት ባላቸው መስፈርቶች ሥራውን እንዲለካ ማድረግ አለበት፤ ሥልጣን ያለው አካል የማህበራትን ሁኔታ ለመለካት የአሠራር መስፈርቶች ላይ መመሪያ ያወጣል።
አንቀጽ 10(7)	በሕጋዊ መንገድ የተመዘገበ ማህበር በመተዳደሪያ ደንቡ በተመለከቱት ተግባራት መሠረት ተጨማሪ የንግድ ፈቃድ ሳያስፈልገው የንግድ ሥራ ማከናወን ይችላል።

4. ካፒታልና ፋይናንስ

አንቀጽ 22	መሠረታዊ ማህበር በዕቅዱና በአዋጭነት ጥናቱ መሠረት ቢያንስ የአንድ ዓመት የሥራ ወጪውን የሚሸፍን መነሻ ካፒታል ይዞ ይመሠረታል፤ ዩኒየን ቢያንስ 25%፣ ፌዴሬሽን ቢያንስ 30% መነሻ ካፒታል ከአባላት ይሰበስባል።
አንቀጽ 27(1)፣ 27(3)	ማህበሩ ዕጣ በመሸጥ ካፒታል ያገኛል፤ ተጨማሪ ካፒታል ሲያስፈልግ ጠቅላላ ጉባኤ ተጨማሪ ዕጣ እንዲሸጥ ሊወስን ይችላል። ዕጣ በዓይነት (ለምሳሌ በንብረት) ሊከፈል ይችላል (አንቀጽ 27(4))።
አንቀጽ 47-49	ማህበሩ ከአባላቱ ወይም ከሌሎች ድርጅቶች ብድር መቀበል የሚችለው በመተዳደሪያ ደንቡ በተወሰነው መጠንና ሁኔታ ብቻ ነው፤ ብድር መስጠት የሚችለው ለአባላቱ ወይም ለሌላ ማህበር ብቻ ነው፤ የዋስትና ዓይነት በመተዳደሪያ ደንብ ይወሰናል።
አንቀጽ 46	ማህበራት የአቅም ግንባታ፣ የጥናትና ምርምር፣ የማስተዋወቅና የመሳሰሉ ወጪዎችን ለመሸፈን «የኅብረት ሥራ ማህበራት ፈንድ» ሊያቋቁሙ ይችላሉ።

5. የመንግሥት ድጋፍና የሥልጣን ያለው አካል ሚና

አንቀጽ 43(1)(ሀ)	ከገቢ ግብር ነፃ መሆን፤ ነገር ግን አባላት ከተሳተፉ ከሚያገኙት ትርፍ ድርሻና ከዕጣቸው በሚመለከተው የገቢ ግብር ሕግ መሠረት ግብር ይከፍላሉ።
አንቀጽ 43(1)(ለ)	ሥራውን ለማከናወን ወይም አገልግሎቱን ለመስጠት ከክልል በምደባ መሬት ማግኘት (ለምሳሌ ለማቀነባበሪያ ማዕከል)።
አንቀጽ 43(1)(ሐ)፣ (መ)	ከብሔራዊ የኅብረት ሥራ ሥልጠና ተቋም የአቅም ግንባታ ሥልጠና ማግኘት፤ ሥልጣን ባለው አካል በሚወጣ መመሪያ መሠረት ከፌዴራል ወይም ከክልል መንግሥት ሌላ ድጋፍ ማግኘት።
አንቀጽ 70(6)፣ 70(7)	ሥልጣን ያለው አካል የማህበራትንና የባለሙያዎቻቸውን አቅም ይገነባል፤ ለማህበራት ሙያዊ የምርት ግብይት ድጋፍ ይሰጣል።
አንቀጽ 70(4)፣ 70(5)	ኢንቨርክሽን፣ ኦዲትና የሕግ አገልግሎት ይሰጣል፤ የማህበራትን የብቃት ደረጃ ይገመግማል።

6. ከአገልግሎት መግለጫው ጋር ያለ ግንኙነት

«ከጥሬ ምርት መሸጥ ወደ ማቀነባበር መሸጋገር»	መግቢያ (እሴት መጨመር)፣ አንቀጽ 21(2)–(5) (የደረጃ ተግባራት፤ የኔዮንና ፌዴሬሽን እሴት ሳይጨምሩ ከአባላት ጋር አንድ ዓይነት ተግባር እንዳያከናውኑ)
«ፋብሪካዎችን ማስፋፋት»	አንቀጽ 21(4) (ፌዴሬሽን እሴት የሚጨምሩ ኢንዱስትሪዎችን ማቋቋም ወይም አባላትን ማብቃት)፣ አንቀጽ 43(1)(ለ) (መሬት)
«የጥሬ ዕቃ አቅርቦት ዋስትና»	አንቀጽ 21(2) (የምርት መሰብሰብ)፣ 21(6) (በምርት ዓመቱ መሸጥ)፣ 23(1)(መ)
«የጥሬት ደረጃ ማሟላት፣ የምርት ብክነት መቀነስ»	አንቀጽ 21(2) (ከመከር በፊትና በኋላ የጥሬት ሥልጠና፣ መጋዘን)፣ 16(3)፣ 52(3)–(4)
«የሠራተኞች የቴክኒክ ሥልጠና»	አንቀጽ 4(5)፣ 43(1)(ሐ)፣ 70(6)
«የእህል ወፍጮ፣ የዘይት መጭመቂያ፣ የወተት ማቀነባበሪያ»	አዋጁ የማቀነባበሪያ ዓይነቶችን በስም አይጠቅስም፤ የማሽነሪ ምርጫና ቴክኒካዊ ዝርዝር በአዋጁ አልተመለከተም፤ በማኅበራት ዕቅድና መተዳደሪያ ደንብ እንዲሁም በሚመለከታቸው የኢንዱስትሪና የደረጃ መመሪያዎች ይወሰናል።

ማስታወሻ፡ የአግሮ-ፕሮሰሲንግ ፈቃድ፣ የምግብ ደገንነትና የጥሬት ደረጃዎች (ለምሳሌ የኢትዮጵያ ደረጃዎች ኢጀንሲ መስፈርቶች) በሌሎች ሐሳቦች የሚመሩ ሲሆን በዚህ ሥራ ውስጥ አልተነበቡም። የአንቀጽ ማጣቀሻዎች ከአዋጁ የእንግሊዝኛ ቅጂ የተወሰዱ ናቸው፤ ከመጠቀም በፊት ከአረጅናል ቅጂ ጋር በራስዎ ያረጋግጡ። ሌላ ቅጂ፡

https://www.metaappz.com/References/ethiopian_laws/federal/pr_985_2016/en/pdf